

[Økonomiministeren.]

begyndelsen ikke meget udpræget, idet de lavere priser i denne periode stort set blev opvejet af en forøgelse af produktionen og afsætningen. Alt i alt resulterede disse forhold i en betydelig stigning i det indenlandske forbrug, og da også eksporten fortsat gik i vejret, var produktionen og beskæftigelsen stigende og dermed også anvendelsen af importerede varer både til forbrug og til produktion.

Denne udvikling var imidlertid ledsaget af en tendens til forringelse af betalingsbalancen, en kombination, som desværre ikke er ukendt her i landet. Udviklingen var dog i 1957 i høj grad betinget af forhold, som vi ikke her i landet havde større indflydelse på. Jeg tænker her først og fremmest på to forhold.

For det første slog de prisstigninger, som i 1956 var indtruffet for vore vigtigste importvarer, nemlig kul, jern og stål, i denne periode igennem i de danske importpriser. Hertil kom de af Suezkrisen betingede meget kraftige prisstigninger, først og fremmest for olieprodukter. Denne prisudvikling medførte foruden en fordyrelse af importen, at importørerne fornuftigvis forsøgte at fremskynde deres import for at få den hjem, inden priserne var steget yderligere. Vi oplevede da også i denne periode en stigning i importmængderne, som var helt ude af sammenhæng med stigningen i den økonomiske aktivitet. Importmængden havde i sammenligning med den tilsvarende periode året i forvejen været 4 pct. højere i første halvår af 1956. I tredje og fjerde kvartal af 1956 var den henholdsvis 7 og 13 pct. højere, og i første kvartal af 1957 blev den ikke mindre end 21 pct. højere end i året tidligere.

For det andet fik vi ikke fornøden kompensation for de forøgede valutaudgifter til import gennem udviklingen i vor eksport. Ganske vist betød fragstigningen, at handelsflådens valutaandtægter steg, og industrieksporten fortsatte sin ekspansion, omend i efterhånden lidt svagere tempo, men det

var i denne periode, altså første halvår af 1957, at det prisskred, vi har oplevet for visse af vore traditionelle landbrugseksportvarer, begyndte. Det betød, at den forbedring af valutaindtægterne, som normalt måtte forventes på grund af den gode høst i 1956 og de store besætninger, ikke indtraf.

Medens det således var nogenlunde sikkert, at nogle af de vanskeligheder, Danmark stod over for, og som gav sig udslag i en forringelse af valutastillingen, var midlertidige — jeg tænker først og fremmest på de af Suezkrisen afledte pris- og mængdestigninger for importen — var det på den anden side yderst vanskeligt at vurdere, hvor meget af valutaforringelsen der skyldtes mere permanente årsager såsom stigning i det indenlandske forbrug, ligesom det også var umuligt at vide, om de vanskeligheder, der mødte landbrugseksporten i form af prisfald, ville være forbigående eller af længere varighed.

Under alle omstændigheder var udviklingen af vor valutastilling så alvorlig, at der ikke forelå noget valg for den regering, der nu trådte til den 25. maj 1957. Det var en uomgængelig nødvendighed at gribe ind med henblik på hurtigt at rette situationen op. De foranstaltninger, der blev truffet i juni-juli i fjor, bestod af to dele. For det første udnyttede vi for hurtigt at styrke valutareserven vore muligheder for at trække på Den internationale Valutafond. Vi fik med kort varsel stillet halvdelen af Danmarks kvota til rådighed, d. v. s. 34 mill. dollars, svarende til 235 mill. kr. Herved mindskedes risikoen for en pludselig udtømmning af valutareserven betydeligt. For det andet blev der som bekendt gennemført et kompleks af forholdsregler med henblik på at bremse stigningen i den indenlandske efterspørgsel.

I betragtning af, at vi i forvejen havde meget stramme kreditvilkår og en høj rente, og at en yderligere stramning af kreditpolitikken derfor måtte anses for særdeles uheldig af hensyn til investeringerne, valgte regeringen at foretage den fornødne stram-